

ÍNDEX

01. INTRODUCCIÓ	2
01.1 ANTECEDENTS	2
01.2 CONTEXT LEGAL	3
01.3 OBJECTE DEL DOCUMENT	4
02. METODOLOGIA I PROCÉS	6
02.1 ENTREVISTES	6
02.2 PROCÉS PARTICIPATIU	9
02.3 CONCLUSIONS	12
03. BASES PER AL PLA D'ACCESSIBILITAT	16
03.1 OBJECTIUS PER AL PLA D'ACCESSIBILITAT	17
03.2 ACTUACIONS A CURT TERMINI	20
03.3 ACCIONS PARAL·LELES	21
ANNEX	25
DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA FASE D'ENTREVISTES	25
ACTA RESUM DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA DEL 16 D'OCTUBRE DE 2018	25
ACTA RESUM DE LA REUNIÓ DEL 9 DE NOVEMBRE DE 2018	25
ACTA RESUM DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA DEL 27 DE NOVEMBRE DE 2018	25
ACTA RESUM DE LA REUNIÓ DEL 10 DE DESEMBRE DE 2018	25

01. INTRODUCCIÓ

01.1 ANTECEDENTS

El dret a l'accessibilitat

2017 Any d'impuls a l'accessibilitat

La Federació Francesc Layret COCEMFE Barcelona va impulsar la **"Declaració de Barcelona: "L'accessibilitat universal, una contribució al bé comú"**, un manifest per conscienciar la societat i impulsar la plena accessibilitat de productes, béns, entorns i serveis com a requisit imprescindible perquè les persones amb discapacitat puguin exercir els seus drets en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania.

Marc legal

La Llei General dels Drets de les Persones amb Discapacitat i la seva Inclusió Social de l'Estat va fixar el 4 de desembre de 2017 com a data límit de la moratòria per aconseguir que tots els productes, béns, entorns, i serveis siguin accessibles, d'acord amb els criteris de no discriminació i accessibilitat universal.

La Llei catalana 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat, té per objecte establir les condicions necessàries perquè els espais d'ús públic, els edificis, els mitjans de transport, els productes, els serveis i els processos de comunicació garanteixin l'autonomia, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de les persones amb discapacitat o amb altres dificultats d'interacció amb l'entorn.

Compromís de les institucions

L'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) va ser la primera institució que es va adherir a la Declaració de Barcelona en aprovar una resolució en la qual va assumir el repte de l'accessibilitat universal i va fer seu l'esperit de la Declaració de Barcelona.

Primer efecte:

Creació d'un **Grup Motor d'Impuls de Polítiques d'Accessibilitat** als Municipis Metropolitans format per vuit municipis amb vocació de ser un fòrum permanent per a l'impuls de l'estratègia de l'AMB en matèria d'accessibilitat universal.

Santa Coloma de Gramenet, primera ciutat adherida a la Declaració

Santa Coloma de Gramenet té un paper destacat, ja que el **20 de març de 2017** va ser el primer municipi que es va sumar a la Declaració de Barcelona en aprovar al Ple Municipal una declaració institucional de suport al manifest de COCEMFE Barcelona.

En coherència amb el seu compromís i la seva trajectòria, l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet ha decidit elaborar un Pla d'Accessibilitat Participatiu en aplicació de la Llei 13/2014 referent als Plans d'Accessibilitat.

01.2 CONTEXT LEGAL

Marc autonòmic

La Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat contempla les següents **dimensions de l'accessibilitat** a tenir en compte:

- ❖ Accessibilitat al Territori
- ❖ Accessibilitat a l'Edificació
- ❖ Accessibilitat als Mitjans de Transport
- ❖ Accessibilitat als Productes i Serveis Públics
- ❖ Accessibilitat a la Comunicació
- ❖ Promoció i formació en l'àmbit de l'accessibilitat

Altres àmbits d'interès que poden ser completats segons cada municipi:

- Noves Tecnologies: accessibilitat a la informació
- Participació Ciutadana
- Cultura, esport, oci
- Turisme
- Igualtat d'oportunitats per a dones amb discapacitat

Per altra banda, els **continguts** que la Llei considera que ha d'abordar el Pla són els següents

- **Diagnosi** de les condicions existents al municipi
- Actuacions necessàries per a fer accessibles els **àmbits que són de la seva competència** pel que fa a territori, edificis, mitjans de transport, productes i els serveis públics i comunicació amb les administracions
- Criteris de **prioritat** per tal d'impulsar les actuacions
- Informació sobre el **procés participatiu** d'elaboració del Pla
- **Mesures de control**, de seguiment, de manteniment i d'actualització del Pla
- **Termini màxim** per a la revisió del Pla

La Llei 13/2014 disposa que les administracions públiques elaborin o revisin els seus plans d'accessibilitat en el termini de tres anys des de l'entrada en vigor del reglament que la desplegui. A dia d'avui aquest reglament no ha estat publicat. Entre 2016 i 2018 el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha desplegat un procés participatiu que ha culminat amb l'elaboració d'un projecte de decret per al nou Codi d'Accessibilitat de Catalunya. El 18 de setembre de 2018 el Govern de la Generalitat va aprovar la consulta prèvia a la tramitació d'aquest projecte de decret, pas previ a la definitiva publicació i entrada en vigor. Actualment segueix vigent el decret 135/1995 (Codi d'accessibilitat de Catalunya) de desplegament de l'anterior Llei 20/1991.

Marc estatal

La Llei 51/2003, del 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal, estableix les mesures per garantir i fer efectius els drets de les persones amb discapacitat.

Aquesta llei té el seu reflex en posteriors reglaments i decrets que la despleguen:

- Reial Decret 505/2007, del 20 d'abril, pel qual s'aproven les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions.
- Reial Decret 173/2010, del 19 de febrer, pel qual es modifica el Codi Tècnic de l'Edificació en matèria d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb discapacitat.
- Ordre VIV/561/2010, de l'1 de febrer, per la qual es desenvolupa el document tècnic de condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats.
- Reial Decret 1544/2007, del 23 de novembre, pel qual es regulen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització de les formes de transport per a les persones amb discapacitat.
- Reial Decret 1494/2007, del 12 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament sobre les condicions bàsiques per a l'accés de les persones amb discapacitat a les tecnologies, productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i mitjans de comunicació social.

01.3 OBJECTE DEL DOCUMENT

Un procés participatiu per a una Santa Coloma de Gramenet més accessible

Amb aquests antecedents i el context normatiu present, l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet es proposa, conjuntament amb l'equip de COCEMFE Barcelona, realitzar un procés participatiu amb l'objectiu d'ajudar l'equip municipal a:

- **Tenir cura de l'ecosistema social.** Aconseguir el màxim consens possible amb els diferents actors/es i tècnics/es de diferents àmbits implicats per facilitar la seva implantació posterior i ajudar a dinamitzar l'ecosistema de sostenibilitat social de Santa Coloma de Gramenet.
- **Disposar de les Bases del Pla d'Accessibilitat dins de l'any 2018** que **assenyalin els temes clau** a anar millorant de forma escalable en funció dels recursos disponibles en els propers anys.
- **Definir algunes accions factibles a curt termini** que permetin avançar en les millores desitjades de l'accessibilitat del municipi en les diferents dimensions del tema.

El projecte es va estructurar a partir de diverses fases que permetessin una participació àmplia i en diferents nivells:

- una fase de **planificació, exploració i extracció de conclusions.**
- una fase de **diagnosi i recollida d'idees i propostes, i de priorització.**
- una fase de **redacció del document de Bases del Pla d'Accessibilitat**

Aquesta proposta és prèvia a l'elaboració del Pla d'Accessibilitat tècnic pròpiament dit. Concretament, en aquesta fase de treball obtindrem la descripció de les diferents solucions i accions prioritzades a través del procés participatiu i de l'anàlisi dels serveis municipals implicats, sense arribar al nivell d'un document tècnic i pressupostat. El document final serà un punt de partida per a la realització del Pla d'Accessibilitat

ESBORRANY

COCEMFE
Barcelona

**Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet**

basat en la planificació i quantificació pressupostària en els diferents àmbits i serveis municipals, del conjunt de mesures i accions proposades que finalment s'hauran de revertir en el PAM corresponent.

02. METODOLOGIA I PROCÉS

Diverses reunions entre l'equip de COCEMFE Barcelona, la regidoria de Moviments socials, entitats ciutadanes i discapacitat i l'àrea de participació de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, van servir per establir un calendari i una metodologia participativa que permetés obtenir una visió clara de l'estat de l'accessibilitat a la ciutat. Aquesta metodologia va constar finalment d'una sèrie d'entrevistes a responsables de diferents àrees i serveis municipals, i de dues sessions participatives amb la ciutadania. Prèviament a aquestes sessions participatives l'equip de COCEMFE Barcelona va validar les temàtiques i l'enfocament per tal de garantir que es complissin les expectatives del consistori.

02.1 ENTREVISTES

Entrevistes realitzades als responsables municipals

En aquesta fase del projecte es van realitzar 19 entrevistes a responsables de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet amb l'objectiu de fer una diagnosi sobre l'accessibilitat universal del municipi des d'una mirada transversal. Per tal de recollir informació sobre diferents aspectes: mobilitat, barreres arquitectòniques, barreres socials, etc., es van seleccionar persones responsables de varies àrees de l'ajuntament. A continuació es detallen les persones entrevistades durant els mesos de juny i juliol de 2018:

- **Carmen Arana**, regidora ponent d'Entitats Ciutadanes, Moviments Socials i Discapacitat
- **Mercè Bueno**, cap del servei de Disciplina urbanística i llicències
- **Maribel Cardenas**, coordinadora de Polítiques d'Igualtat i LGTBI
- **Raúl Castells**, cap del servei de Sistemes d'informació
- **Oscar García**, gerent de la empresa Gramepark (Habitatge i aparcaments)
- **Antoni Herraes**, cap del servei de Manteniment d'edificis
- **Núria Llauredó**, cap de servei d'Atenció a la infància i les famílies
- **Rosa María de la Montaña**, responsable de Mobilitat de la empresa Gramepark
- **Imma Moraleda**, assessora de l'Alcaldia per al Desenvolupament Transversal del Programa EDUSI, del Pla d'Inversions i dels projectes de ciutat
- **Zaida Muxí**, directora d'Urbanisme, Habitatge, Medi Ambient, Ecologia urbana, Espai públic, Via pública i Civisme
- **Isuka Palau**, directora de Planificació estratègica, Participació ciutadana, Observatori de la Governança, Qualitat democràtica, i Transparència, PAM i regidories de districte
- **Jordi Plumed**, serveis Territorials - Mobilitat
- **Ana Belén Pérez**, unitat de Relacions Institucionals d'Alcaldia (Informació – redacció - comunicació)
- **Carlos Rodríguez**, cap del departament d'Informació digital i administrador del web municipal
- **Miquel Roig**, cap de Gabinet d'Acció territorial
- **Ramon Roldan**, departament de Comerç - Projectes
- **Manuel Sierra**, cap del departament de Comerç, Fires i Disciplina de Mercats
- **Gloria Tormo**, cap del servei de Manteniment de via pública
- **José Velasco**, director adjunt de Cultura i Esports

A partir de la informació recollida i analitzada es va redactar un document de síntesi que va ser completat amb les aportacions rebudes des del Departament d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat en adults de l'Àrea de Serveis Personals, Benestar i Famílies, i amb els comentaris recollits en la reunió del 18 de setembre de revisió del document amb la regidora i els responsables de serveis municipals, així com posteriors puntualitzacions. Finalment, el contingut del document de síntesi també es va completar amb informació provinent del Pla d'Accessibilitat de Santa Coloma de Gramenet de 2006, el Pla de Mobilitat de Santa Coloma de Gramenet de 2017 i el PAM 2016-19.

Reunió del 18 de setembre de 2018 entre responsables municipals i l'equip de COCEMFE

L'objectiu d'aquesta reunió va ser el de posar en comú i comentar l'esborrany del document de síntesi de les entrevistes realitzades per tal de corregir-ne les mancances que hi pogués haver i aclarir i resoldre qualsevol confusió o mala interpretació que es pogués haver donat.

A partir de les entrevistes es va diagnosticar que, malgrat s'han fet grans passes en tot el municipi, l'accessibilitat és encara un repte present. L'orografia complicada de Santa Coloma de Gramenet dificulta l'adaptació d'edificis antics i la manca de civisme per part de la ciutadania també suposa una trava per garantir la mobilitat de totes les persones. Es detecta poca consciència ciutadana sobre la importància de l'accessibilitat universal i es proposa impulsar campanyes de sensibilització per tal de millorar aquesta situació. També es detecta la importància de sensibilitzar a tots els tècnics i polítics de l'ajuntament i la necessitat de treballar de manera transversal i millorar la comunicació entre àrees.

D'altra banda, el diagnòstic apunta que encara hi ha molts equipaments públics que no són accessibles així com tampoc ho són els canals de tramitació digital. Els comerços antics també presenten greus problemes d'accessibilitat i en molts casos la seva adaptació és molt complicada.

Per tal d'avançar en la millora de l'accessibilitat, es proposa la creació d'un òrgan participatiu que faci seguiment i avaluació de les accions que es realitzen en matèria d'accessibilitat en el marc de Pla que es dissenyarà pròximament.

En l'Annex s'adjunta el *Document de síntesi de la fase d'entrevistes*.

02.2 PROCÉS PARTICIPATIU

Sessió participativa del 16 d'octubre de 2018

L'objectiu de la primera sessió participativa va ser fer una autoavaluació, detectar els punts forts i els temes claus per a una Santa Coloma més accessible. Les persones participants (majoritàriament de la ciutat i algunes de l'ajuntament) van aportar la seva visió sobre els aspectes que van bé a Santa Coloma en els diferents vessants de l'accessibilitat universal, i que cal cuidar, i sobre els temes clau que cal canviar de cara al futur.

A partir d'una reflexió prèvia relativa a la necessitat d'impulsar una ciutat més accessible tenint en compte que hi ha una part de Santa Coloma on queda encara molta feina a fer, es van treure a debat diversos àmbits de discussió. Es va parlar de què s'entén per cultura de l'accessibilitat i de què es fa en qüestions de comunicació-informació. Es van repassar els problemes als quals s'enfronten les intervencions en l'espai públic i de com és la mobilitat a la ciutat. Es van comentar els criteris amb què s'actua en els edificis, equipaments i serveis públics, així com del moment en què es troba l'habitatge públic o privat. Finalment es va posar també el focus sobre les virtuts i els problemes en els àmbits del comerç privat i de l'oci.

En l'Annex s'adjunta l'*Acta resum de la sessió participativa del 16 d'octubre de 2018*.

Reunió del 9 de novembre de 2018 entre responsables municipals i l'equip de COCEMFE

L'objectiu d'aquesta reunió va ser el de comentar les idees aportades en la primera sessió de participació ciutadana amb la finalitat de preparar la següent sessió participativa prevista per al 27 de novembre.

Es van fixar com a objectius per a la segona sessió participativa la recollida de propostes a partir dels temes claus detectats en la primera sessió participativa, i una prioritització de les propostes seguint el criteri de que fossin realitzables a curt termini. Es va acordar treballar en tallers segons els següents temes clau:

- Cultura de l'accessibilitat, informació i tràmits
- Accessibilitat a l'espai públic, habitatge, mobilitat i edificis públics
- Accessibilitat al comerç, l'oci i la cultura

Els tallers havien de servir perquè les persones participants proposessin mesures concretes per actuar sobre els temes clau, i també perquè fessin una prioritització d'aquestes mesures en funció de la seva major o menor factibilitat a curt termini.

En l'Annex s'adjunta l'*Acta resum de la reunió del 9 de novembre de 2018*.

Aportació de comentaris i suggeriments dels ciutadans de Santa Coloma de Gramenet

Amb anterioritat a la segona sessió participativa, des del Departament d'informació digital, redacció i documentació se'ns va informar de les aportacions en matèria d'accessibilitat que els ciutadans havien fet via web. En aquests correus electrònics els ciutadans comentaven aspectes relacionats amb la seva experiència diària i les dificultats que trobaven per a fer ús amb normalitat dels serveis, equipaments o via pública de Santa Coloma. Es van recollir comentaris sobre la insuficiència de determinats equipaments o la necessitat de guais per a vianants i noves escales mecàniques en alguns trams de carrer. També es feia referència a les mancances del comerç privat, al problema dels pals d'electricitat i altres obstacles que dificulten la circulació per les voreres, i a l'incivisme en l'estacionament de vehicles privats. Aquestes aportacions es va incorporar al debat de la segona sessió participativa.

Sessió participativa del 27 de novembre de 2018

L'objectiu de la segona sessió participativa va ser fer una recollida de propostes d'accions per millorar l'accessibilitat, i prioritzar-les seguint el criteri d'"Accions factibles a curt termini". Les persones participants van aportar les seves propostes respecte als temes clau apareguts en la primera sessió participativa i una proposta de priorització per tal de detectar les propostes més factibles a 1 o 2 anys vista.

Les propostes que van sorgir i van ser considerades com a més factibles a curt termini feien referència a qüestions molt diverses. Es van proposar mesures per sensibilitzar la ciutadania en temes d'accessibilitat i mecanismes per fer un millor seguiment de les intervencions públiques. Es va debatre sobre la manera com el pressupost ha de preveure partides per a la millora de l'accessibilitat. Es va proposar l'elaboració d'una guia municipal d'accessibilitat i altres mesures relatives a millorar les comunicacions i els actes municipals. En aquesta línia es va parlar d'incloure missatges pedagògics en les sancions municipals, de potenciar el Telèfon del Civisme i d'explorar la possibilitat d'incloure criteris excoents en les licitacions. En qüestions de via pública es van demanar solucions alternatives al disseny dels carrers amb plataforma única, així com posar cura en el contrast cromàtic dels esglaons. Pel que fa als edificis es va considerar necessari fer un Pla d'usos dels edificis municipals. Pel que fa al transport es van fer propostes encaminades a fer més accessible el servei de Bus i a corregir disfuncions en l'ús de les targetes d'aparcament reservat. Finalment, es va demanar millorar el funcionament de les inspeccions prèvies a l'obertura de locals comercials.

En l'Annex s'adjunta l'Acta resum de la sessió participativa del 27 de novembre de 2018.

Reunió del 10 de desembre de 2018 entre responsables municipals i l'equip de COCEMFE

El propòsit d'aquesta reunió era enfocar la redacció del document final fent una recopilació de totes les propostes que van sorgir en les diverses reunions i sessions participatives. Per tal d'enriquir el debat sobre les propostes l'equip de COCEMFE va proposar una metodologia de priorització. Es van seleccionar 12 accions sorgides del procés participatiu a les que se'n va incorporar una addicional "Ampliació de les voreres" a proposta d'un responsable municipal.

Llista d'accions seleccionades i valoració segons el mètode MoSCoW

La taula que es mostra a continuació mostra l'ordre de les accions en base a la ponderació final dels valors obtinguts mitjançant la metodologia de priorització MoSCoW. L'ordre d'aquesta taula conté lleugeres modificacions respecte a l'adjuntada a l'acta de la reunió ja que en aquell document no s'havia ponderat els valors de les votacions, sinó que simplement s'havia fet un recompte de les què havien rebut més vots del tipus *Must*.

Accions	ID acció	Must	Should	Could	Won't	Ponderació MoSCoW	mitjana esforç	mitjana satisf.
CAMPANYA DE SENSIBILITZACIÓ.	1	13	0	0	0	1,00	1,54	4,15
COMISSIÓ DE SEGUIMENT.	3	9	3	1	0	0,83	2,46	2,85
GUIA MUNICIPAL D'ACCESSIBILITAT UNIFICADA PER TOTS ELS SERVEIS.	4	7	6	0	0	0,77	3,08	3,77
INFORMACIÓ MUNICIPAL ACCESSIBLE: Informació de l'ajuntament en Lectura fàcil.	8	6	3	3	0	0,69	2,50	4,50
INFORMACIÓ MUNICIPAL ACCESSIBLE: Accessibilitat dels serveis municipals virtuals (web, oacs, finestra única).	7	4	7	1	0	0,65	2,58	4,50
VIA PÚBLICA: Ampliació de les voreres.	13	4	3	4	0	0,59	4,45	4,82
VIA PÚBLICA: Pals de llum	10	4	4	1	2	0,59	3,64	3,91
TRANSPORT: Autobusos i parades més accessibles (informació en àudio, pantalles informatives, etc)	9	4	4	5	0	0,56	3,31	4,69
EDIFICACIÓ: Estudi de Planificació dels usos dels diferents edificis municipals segons el seu grau d'adaptabilitat.	12	3	5	1	2	0,54	3,45	3,55
LICITACIONS: criteris excoents d'accessibilitat.	6	1	6	5	0	0,44	2,58	3,17
TELÈFON DEL CIVISME: Ampliar l'ús del telèfon del civisme.	5	1	5	4	3	0,37	3,00	2,69
SANCIONS PERÒ AMB PEDAGOGIA: Sancions amb text i imatge de sensibilització a l'accessibilitat.	2	2	3	3	5	0,37	2,38	2,54
VIA PÚBLICA: Eliminació de les pilones a les voreres.	11	1	1	5	5	0,27	4,33	3,83

A l'apartat de conclusions s'inclou la gràfica i la interpretació dels resultats d'aquest procés.

Amb aquesta reunió i la dinàmica de priorització es va obtenir una idea de la visió dels tècnics municipals sobre les propostes que havien sorgit durant les sessions prèvies. Considerem que la visió dels tècnics és clau per poder encaminar correctament la redacció de les Bases del Pla d'Accessibilitat, el punt final de tot aquest procés.

En l'Annex s'adjunta l'Acta resum de la reunió del 10 de desembre de 2018.

02.3 CONCLUSIONS

Les dues fases anteriors (entrevistes i procés participatiu) han permès desplegar una mirada àmplia sobre l'estat de l'accessibilitat a Santa Coloma de Gramenet, veure quins són els seus punts forts i quines les seves mancances.

El govern municipal ha hagut de fer front els darrers anys a problemes que tenen l'origen en èpoques anteriors quan el creixement accelerat no va anar acompanyat d'un urbanisme atent a les necessitats de la població. La ciutat ha après dels errors del passat i actualment tot el planejament urbanístic es dissenya tenint en compte la normativa d'accessibilitat. La conseqüència d'això és una percepció generalitzada de que existeixen dues formes de la mateixa ciutat: la Santa Coloma renovada i la Santa Coloma no renovada. La primera inclouria tots aquells carrers i places on s'han realitzat intervencions de millora així com les zones de recent urbanització. La segona fa referència als barris i carrers de la Santa Coloma anterior que no han estat renovats encara.

L'orografia és un altre dels trets distintius de Santa Coloma. Molts dels barris i carrers s'enfilen pels pendents de les serres que envolten la ciutat. Els darrers governs municipals han dedicat esforços per trobar solucions al problema que suposen aquests desnivells per a la mobilitat de les persones i fruit d'aquesta reflexió s'han instal·lat escales i rampes mecàniques, així com ascensors, en un bon nombre de carrers. Igualment, els projectes de reurbanització ja fa temps que s'aprofiten per millorar l'accessibilitat, amb mesures com l'ampliació de voreres o la plataforma única. Altres mesures com impedir que els elements del mobiliari urbà puguin ocasionar problemes de mobilitat es troben sovint amb dificultats afegides degudes a la falta de col·laboració d'algunes empreses o a l'incivisme d'alguns ciutadans.

No només la via pública, també molts edificis presenten dèficits d'accessibilitat. Els edificis d'habitatges que van créixer ràpidament durant la segona meitat del segle XX són els més problemàtics. La Llei de Barris ha permès endegar molts programes de rehabilitació per a edificis envellits, i aquests programes han servit per millorar l'accessibilitat en accessos i circulació vertical, col·locant rampes i ascensors en les zones comunes dels edificis. Tot i així, no sempre és possible trobar una solució i hi ha encara molts edificis d'habitatges inaccessible. Afortunadament, quan posem la mirada sobre l'habitatge de promoció pública que s'està construint actualment la impressió és del tot favorable: Santa Coloma supera amb escreix el percentatge d'habitatge adaptat que determina la normativa arribant a una mitjana del 10% en les seves promocions.

Pel que fa als edificis públics la conclusió és similar. La ciutat disposa d'un bon nombre d'edificis que ofereixen serveis a la població i que no estan adaptats. Són els més antics, i des dels serveis tècnics de l'Ajuntament s'hi treballa contínuament per anar millorant-ne l'accessibilitat. Acostumen a ser intervencions integrals que s'aprofiten per renovar del tot un edifici emblemàtic quan el benefici sobre els ciutadans justifica l'esforç. En altres casos s'hi fan intervencions puntuals que requereixen menys despesa i s'executen més àgilment però aquesta opció no és del tot efectiva ja que només resol una part del problema si, per exemple, s'adapta l'accés però no s'actua sobre la resta de l'edifici. Finalment hi ha uns quants equipaments en els que sembla poc raonable intervenir degut a la desproporció entre la dificultat tècnica que comporta i l'ús que se'n fa, i en els que abans de plantejar una solució seria bo clarificar-ne l'ús.

També la mobilitat i el transport públic han estat presents en el debat. Els vehicles de Bus i Metro estan adaptats en la seva majoria i la ciutat disposa d'un Pla de Mobilitat, però cal fer esforços per millorar alguns aspectes en les parades de Bus i les estacions de Metro. L'aparcament del vehicle particular és un altre dels reptes que té pendents la ciutat ja que algunes actituds incíviques compliquen la circulació dels vianants.

Aquestes qüestions (la mobilitat urbana, l'accés als habitatges, l'ús dels serveis públics) són molt presents en el dia a dia de la ciutat. Bona part de la població, molts d'ells ciutadans arribats per treballar durant la segona meitat del segle XX que actualment afronten l'edat de jubilació, veu com augmenta la seva necessitat d'un entorn adaptat en una ciutat que, com ha quedat explicat en els paràgrafs anteriors, presenta unes dificultats intrínseques. El debat sobre l'accessibilitat és molt viu a Santa Coloma. Els veïns s'hi impliquen, ja sigui a través de les entitats o de manera particular. El govern municipal respon i treballa en pro de les persones amb discapacitat. La relació entre l'Ajuntament i les entitats es canalitza a través de la Taula sectorial de Diversitat funcional que serveix per traslladar als responsables locals les demandes ciutadanes i per fer un seguiment i una valoració de les polítiques municipals en tot allò que té a veure amb l'accessibilitat.

Tot i així, l'exigència és creixent i actualment es constata la necessitat de fer arribar el debat a tots els ciutadans més enllà dels que s'hi veuen directament implicats degut a la seva circumstància vital o a la seva responsabilitat professional. Alguns dels problemes tenen a veure amb qüestions de civisme, amb cultura de l'accessibilitat. El disseny i l'interiorisme dels comerços, l'ús del vehicle particular, les terrasses de bars i restaurants, són aspectes de l'àmbit privat que afecten directament a la mobilitat de les persones. Els governs locals disposen d'eines per regular aquestes activitats però en alguns casos no acaben de funcionar amb prou eficàcia ja que generalment la intervenció de l'Ajuntament és a posteriori i no sempre és possible revertir el problema. Una major sensibilització de tots els ciutadans permetria que aquests pensessin a priori en termes de disseny universal i evitessin de manera natural i senzilla moltes de les barreres encara massa freqüents.

La impressió general és que l'Ajuntament és sensible i treballa en pro de l'accessibilitat, però que encara té molt recorregut en matèria de comunicació, no només per millorar l'accessibilitat a la informació sinó també per fer arribar aquesta sensibilitat a tota la ciutadania. Hi ha acord en que és necessària una major implicació de tots els veïns ja que un entorn adaptat no és del tot eficaç si no compta amb el civisme dels ciutadans.

Igualment, altres administracions, organismes o concessions públiques tenen presència en la ciutat i incidència sobre la vida dels seus ciutadans. Edificis públics de titularitat estatal, autonòmica o supramunicipal, o concessions com els serveis d'electricitat o de correus afecten directament a l'accessibilitat de l'entorn però escapen a la competència municipal. Sovint l'Ajuntament es troba amb l'escassa receptivitat dels seus interlocutors i amb unes eines limitades per fer-hi front. En aquest sentit, explorar vies de col·laboració amb altres municipis que es troben en situacions semblants és percebut cada cop més com una possible sortida al problema.

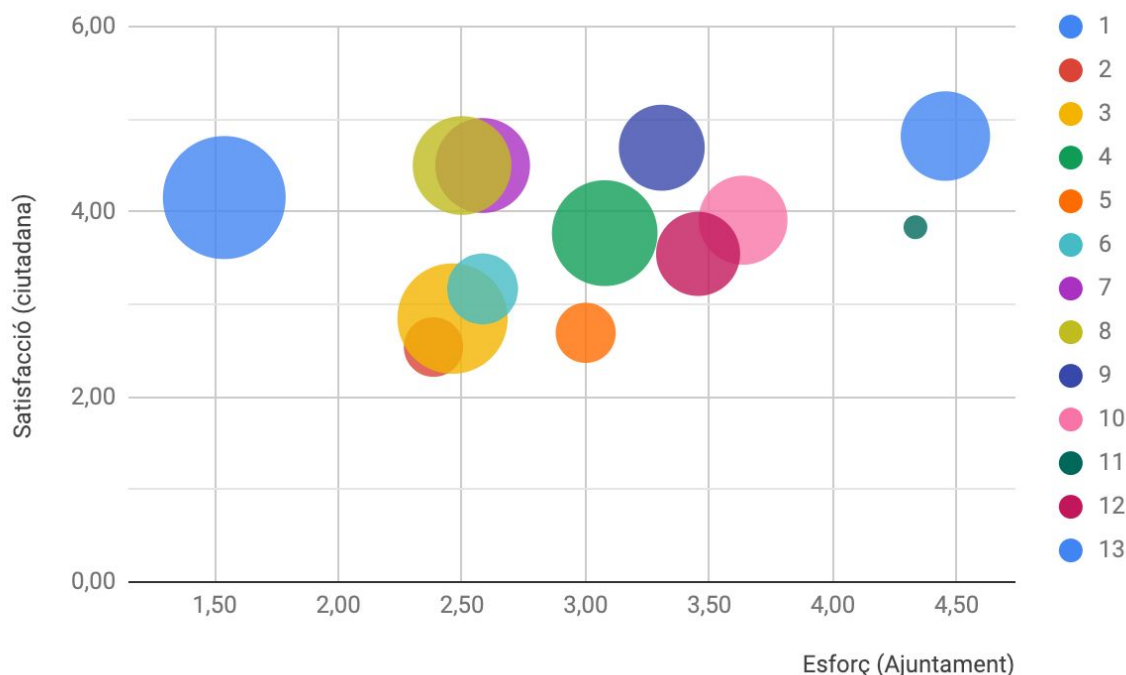
Així doncs, la necessitat d'eixamplar els límits del debat cap endins (implicant a tots els ciutadans) i cap enfora (buscant la complicitat d'altres Ajuntaments), fugint de les zones de confort i la participació més habitual, ha estat una constant durant tot el procés i entronca amb el paper destacat que els darrers anys ha vingut representant Santa Coloma de Gramenet en matèria d'accessibilitat. Aquesta trajectòria explica

també la convicció amb què s'afronta la necessitat d'un nou Pla d'Accessibilitat que respongui als reptes exposats en els paràgrafs anteriors.

Un cop sintetitzades les principals necessitats en accessibilitat sorgides de les fases d'entrevistes i procés participatiu era també important conèixer l'opinió dels responsables municipals pel que fa la viabilitat de les solucions a aplicar ja que, més enllà de la implicació dels ciutadans, és el govern local qui ha de liderar les actuacions en matèria d'accessibilitat. El seu punt de vista ajuda sense dubte a definir i concretar les mesures proposades com a bases per al nou Pla. En aquest sentit, l'exercici de priorització realitzat en l'última reunió del 10 de desembre va contribuir a considerar la major o menor oportunitat d'algunes de les mesures proposades en les jornades anteriors.

Els tècnics van opinar sobre algunes de les propostes, concretament aquelles que depenen més exclusivament de la dinàmica interna dels diferents departaments i que per tant poden ser endegades amb més autonomia des de l'acció municipal. Tal com ha quedat explicat anteriorment, a l'hora de fer les valoracions es va seguir el mètode MoSCoW mitjançant el qual els tècnics van valorar tres aspectes de cada proposta. El gràfic a continuació mostra les tretze propostes plantejades en un diagrama de coordenades amb valors de 1 a 5 on l'eix de les "X" indica el grau d'esforç (econòmic, coordinació interdepartamental, personal,...) que suposaria cada acció, i l'eix de les "Y" representa el grau de satisfacció que comportaria (solució de problemes, receptivitat dels ciutadans,...). Cada proposta està representada per un punt la mida del qual depèn de la percepció sobre la seva necessitat (M), conveniència (S), possibilitat (C) o inconveniència (W).

Es pot veure com la mesura que va ser més ben valorada és la d'emprendre una campanya de sensibilització dirigida als ciutadans de Santa Coloma. Tots els assistents van considerar-la imprescindible conscients de l'efecte positiu que segur tindria i del poc esforç que suposaria. Altres propostes que van ser ben valorades pel grau de satisfacció que comportarien foren les destinades a augmentar l'accessibilitat a la

informació municipal mitjançant la millora dels serveis municipals virtuals o la implementació dels criteris de lectura fàcil en les comunicacions municipals, totes dues amb graus d'esforç moderat, així com les actuacions proposades per renovar les parades de bus o ampliar les voreres estretes, aquestes últimes amb un grau d'esforç més gran. Per contra, mesures com la de crear una comissió de seguiment que monitoritzi les actuacions que determina el Pla d'Accessibilitat, la d'incloure missatges pedagògics en les sancions municipals o la d'ampliar l'ús del telèfon del civisme a qüestions relatives a l'accessibilitat van ser considerades com a poc satisfactòries més enllà del grau d'esforç que puguin suposar.

En la banda contrària, altre cop fou la campanya de sensibilització la més ben valorada ja que demana menys esforç. A continuació, la proposta de realitzar un estudi de planificació dels usos dels edificis municipals és també percebuda com prou viable, seguida de les propostes relatives a l'accessibilitat a la informació municipal i sobre la possibilitat d'incorporar criteris excloents d'accessibilitat en les licitacions. En canvi, les actuacions en la via pública (ampliació de voreres, eliminació de pilones, desplaçament dels pals d'electricitat) van ser considerades com les més difícils de dur a terme.

De tot plegat, de les opinions de les persones entrevistades, de les reflexions manifestades durant les jornades de participació i de les valoracions d'oportunitat dels tècnics municipals, en resulten les bases per al Pla d'Accessibilitat que es detallen a continuació.

03. BASES PER AL PLA D'ACCESSIBILITAT

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet té previst emprendre l'elaboració d'un nou Pla d'Accessibilitat conforme a la Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat. El nou Pla d'Accessibilitat ha de continuar la dinàmica iniciada arran de l'aprovació del primer Pla d'Accessibilitat de 2006 per tal d'aconseguir un municipi plenament accessible i d'acord als requisits que a dia d'avui exigeix la normativa vigent.

La Llei 13/2014 disposa que les administracions públiques elaborin o revisin els seus plans d'accessibilitat en el termini de tres anys des de l'entrada en vigor del reglament que la desplegui. L'entrada en vigor d'aquest reglament és també l'inici del període que la pròpia llei estableix per a la completa execució de les actuacions proposades en els plans d'accessibilitat i que en el cas de Santa Coloma, municipi amb més de 50.000 habitants, és de vuit anys.

A dia d'avui aquest reglament no ha estat publicat. De tota manera i tal com ha quedat palès en el capítol **02 Metodologia i procés**, el debat sobre l'accessibilitat a Santa Coloma té prou nervi com per anar fent feina a l'espera del nou reglament i de la redacció i execució del nou Pla d'Accessibilitat. Aquesta feina ha consistit en fer visibles els problemes principals i en apuntar possibles vies de solució. Ara cal concretar en la mesura del possible quins objectius pot perseguir l'acció municipal durant els propers mesos, quines actuacions poden ser ja dutes a terme, sense oblidar que l'instrument principal per aconseguir una Santa Coloma plenament accessible, integradora i participativa ha de ser el nou Pla d'Accessibilitat.

En aquest sentit, proposem a continuació un seguit de mesures, totes elles sorgides durant el procés d'elaboració d'aquestes bases, i algunes valorades a més pels responsables municipals. Totes estan pensades per a ser desenvolupades des del moment present i per ser incorporades al dia a dia de la política municipal sense alterar les línies mestres del futur Pla d'Accessibilitat. Les propostes s'organitzen en tres grups:

- Objectius per al Pla d'Accessibilitat
En aquest grup incloem totes les idees i propostes que poden ajudar a definir els temes i les problemàtiques que haurà d'afrontar necessàriament el nou Pla d'Accessibilitat.
- Actuacions a curt termini
En aquest grup incloem aquelles actuacions que, per la pròpia naturalesa i el consens que han obtingut en la fase de participació amb els ciutadans i els responsables municipals, poden ser executades a curt termini sabent que quedaran plenament integrades dins de les actuacions que proposarà el futur Pla.
- Accions paral·leles
En aquest grup incloem aquelles accions que no solen tenir cabuda dins d'un Pla d'Accessibilitat però que són igualment necessàries i poden ser liderades des de la política municipal.

03.1 OBJECTIUS PER AL PLA D'ACCESSIBILITAT

No és objecte d'aquest document fer el que haurà de fer el nou Pla d'Accessibilitat de Santa Coloma de Gramenet sinó preparar el terreny per al seu futur desplegament, és a dir, destriar de tot el debat previ tingut lloc durant les fases d'entrevistes i procés participatiu quines són les queixes i reclamacions més presents entre els ciutadans i proposar-les com a objectius principals o actuacions prioritàries. En la mesura que aquestes propostes seran probablement recollides pel nou Pla és convenient ordenar-les pensant en l'estructura que aquest tindrà.

La Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat, estableix en l'article 2 sis àmbits per a les actuacions en matèria d'accessibilitat: el territori, l'edificació, el transport, els productes, els serveis i la comunicació. Aquests àmbits són posteriorment descrits en el títol III, capítols I a VI, de la mateixa llei. I en el capítol IX del mateix títol III la llei determina que els plans d'accessibilitat han de treballar sobre aquestes mateixos àmbits en aquells aspectes que són de competència municipal.

En conseqüència, i preveient que el nou Pla d'Accessibilitat s'articularà molt probablement de la manera que proposa la llei, les mesures proposades a continuació estan agrupades conforme als àmbits d'aplicació dels plans d'accessibilitat.

Objectius per al territori (via pública)

El Pla d'Accessibilitat haurà d'analitzar l'estat de la via pública en tot el municipi per tal de detectar-ne les mancances en accessibilitat. En la fase de participació ha aparegut sovint el concepte d'una Santa Coloma "vella" o no renovada en oposició a aquelles zones de la ciutat on la via pública és de nova urbanització o ha estat remodelada recentment tenint en compte criteris d'accessibilitat. El nou Pla hauria de prestar especial atenció als barris de la Santa Coloma no renovada proposant la millora de les zones per als vianants amb mesures com l'ampliació de les voreres o la urbanització de determinats carrers amb plataforma única. Aquesta intenció podria anar acompanyada d'altres criteris com el de prioritzar les intervencions en aquests barris a l'hora de proposar les fases d'execució.

L'especial orografia i els desnivells que genera és un altre dels grans reptes als que s'haurà d'enfrontar el Pla. Seria convenient estudiar amb detall les diferents solucions que s'han posat en pràctica (escales o rampes mecàniques, ascensors, ...) i valorar-ne els resultats i el grau de satisfacció dels veïns que les usen habitualment. La fase de diagnòstic ha de servir per obtenir aquesta informació necessària de manera que la fase de propostes pugui triar amb coneixement de causa les millors solucions per a cada cas. A més, en el cas de les solucions habituals no mecàniques (escales i rampes en la via pública) cal que estiguin ben dissenyades, seguint el que defineix la normativa, i assegurar l'ús correcte del contrast cromàtic per a senyalar els desnivells en la via pública.

Finalment, més enllà de les propostes de millora de l'accessibilitat per als carrers i places de la via pública, cal analitzar també la situació dels parcs de la ciutat i proposar les actuacions de millora necessàries principalment en aquelles parts on l'orografia no suposi un condicionant irresoluble.

Objectius per a l'edificació

En la fase d'entrevistes i participació va sortir en diverses ocasions el problema de la poca accessibilitat en uns quants edificis públics i les dificultats importants per resoldre-ho en alguns d'ells. En paral·lel es comentava la sensació d'un cert desconeixement del servei que fan molts d'aquests edificis o locals, i com això condicionava les decisions a prendre per tal de fer-los accessibles. El nou Pla d'Accessibilitat haurà d'analitzar l'estat dels edificis públics i proposar-hi solucions. Per tal de ser el més eficaç possible les intervencions proposades haurien de prioritzar aquells edificis dels quals es té la certesa que l'ús que se'n fa justifica del tot el cost de la seva remodelació. En aquest sentit, en el proper grup de les "Actuacions a curt termini" es recomana l'elaboració d'una diagnosi i planificació dels usos dels edificis municipals que permeti obtenir una idea global de la situació i orienti en la mesura del possible les propostes del Pla d'Accessibilitat.

Encara en l'àmbit de l'edificació, una altra qüestió que preocupa als col·lectius de persones amb problemes de mobilitat és la manera com es resol, en els edificis que acullen espectadors o assistents a un esdeveniment, la necessitat de reservar places per a les persones que es desplacen amb cadira de rodes. En moltes ocasions aquest espai reservat s'ubica en les últimes files de la platea fet que provoca la sensació de limitar-se a complir la normativa sense posar gaire interès en el perquè d'aquesta mesura. Seria convenient que el Pla d'Accessibilitat prestés especial atenció a aquesta qüestió i proposés nous criteris per a la ubicació d'aquestes zones a partir dels barems determinats pels reglaments vigents.

Objectius per al transport i la mobilitat

El Pla d'Accessibilitat haurà d'analitzar l'estat actual del transport públic en tot el municipi. Caldrà conèixer amb detall l'emplaçament i disseny de les parades de bus, estudiar com són les circulacions de les estacions de la xarxa de metro, com és el mobiliari i com funcionen les màquines expenedores i altres serveis per al transport. Amb tota aquesta informació, el Pla proposarà un seguit de mesures per tal de corregir les mancances detectades. En aquest sentit i de manera similar al que s'ha comentat en relació a l'edificació, en les "Actuacions a curt termini" també es recomana la realització d'un Pla de Parades que permeti recollir totes les dades necessàries per tal d'obtenir un diagnòstic precís que faciliti la definició de les propostes d'actuació del Pla d'Accessibilitat.

Una altra de les qüestions que haurà d'abordar el Pla d'Accessibilitat és el tema de la reserva de places d'aparcament per a persones amb mobilitat reduïda en relació als edificis públics. Durant la fase de participació algunes persones han comentat que la presència d'aquesta reserva de places és desigual i que no acaba de fer el servei que se n'espera.

Finalment, una altra qüestió que va sorgir en alguna xerrada fou la de plantejar que les parades del transport públic incorporin el sistema d'informació de temps. Aquest servei és possible que no depengui exclusivament de l'ajuntament sinó que calgui negociar-ho amb la Diputació. Si així fos, es podria estudiar de canalitzar-ho a través de la col·laboració amb altres ajuntaments tal com proposem en el tercer grup de propostes "Accions paral·leles".

Objectius per als productes i serveis

Els diferents serveis que ofereix l'Ajuntament han desenvolupat mesures per facilitar l'accessibilitat als ciutadans que n'han de fer ús. Però aquesta feina no s'ha fet de manera coordinada i no hi ha una idea

global de quines mesures hi ha a disposició. Seria convenient elaborar una guia municipal d'accessibilitat unificada que recollís i establís els criteris d'accessibilitat amb què tots els serveis municipals han de posar-se a disposició dels ciutadans.

En aquesta línia, hi ha la voluntat que tots els actes de l'Ajuntament siguin plenament accessibles. La mateixa guia d'accessibilitat podria fixar també uns criteris d'accessibilitat a seguir i complir en l'organització de qualsevol acte. Aquests esforços, i les millors en accessibilitat que comporten, s'haurien de fer públics i comunicar-los als col·lectius directament interessats per tal d'aconseguir una major i més transversal participació en els actes organitzats des de l'ajuntament.

En l'àmbit del transport, durant el procés participatiu es va fer notar que els busos que circulen per Santa Coloma no disposen del sistema SIU (Sistema d'Informació a l'Usuari) i que les parades tampoc no tenen el seu equivalent sistema PIU (Pantalla d'Informació a l'Usuari). Aquests sistemes sí funcionen a la ciutat de Barcelona, amb bons resultats. El Pla d'Accessibilitat haurà de valorar la implementació d'aquests sistemes en la xarxa de busos de Santa Coloma de Gramenet.

I pel que fa al metro, caldrà també estudiar les màquines expenedores que hi ha als vestíbuls de les estacions i veure en quina mesura incorporen el sistema de replicador de títols de transport i si cal proposar mesures per estendre'l o millorar-lo. Igual que en les propostes anteriors, potenciar aquest servei és no només millorar-lo sinó també comunicar-lo per tal que arribi a tots els possibles usuaris.

Objectius per a la comunicació

Durant la fase de participació s'han detectat mancances en el disseny de les pàgines web de l'Ajuntament i de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC), així com en el funcionament de la finestreta única. En tots els casos són defectes que afecten a l'accessibilitat en la manera com l'ajuntament es comunica amb seus ciutadans. Cal revisar el disseny d'aquests serveis digitals posant especial atenció en el compliment de la normativa d'accessibilitat en matèria de comunicació.

Igualment, cal revisar també la manera com es fa arribar la informació a persones amb discapacitat auditiva. Hem constatat que alguns actes preveuen el servei de llenguatge de signes però que aquesta no és una pràctica habitual. Cal potenciar i estendre tant com sigui possible aquest servei i millorar l'accés a la informació de les persones amb discapacitat auditiva.

Finalment, durant el procés participatiu s'ha convingut en que és necessari també plantejar mesures per tal de facilitar les comunicacions a persones que puguin tenir algun tipus de discapacitat cognitiva. En aquest sentit es proposa estudiar la manera d'incorporar els criteris de Lectura Fàcil en les comunicacions de l'Ajuntament.

03.2 ACTUACIONS A CURT TERMINI

Les idees i propostes descrites en l'anterior grup intenten dibuixar el camí que ha de recórrer Santa Coloma de Gramenet els propers anys en matèria d'accessibilitat tot ajudant a definir els objectius a mitjà/llarg termini que ha d'assolir la ciutat a través del seu instrument principal, el futur Pla d'Accessibilitat. Però és possible trobar dreceres en aquest recorregut, i convenient dur a terme des del primer moment accions concretes i àgils.

Les que venen a continuació són, en general, propostes que van ser ben valorades pels tècnics des de la perspectiva del menor esforç que suposarien. Dur-les a terme seria relativament senzill i permetria desbrossar el camí sobre el que hauran de desplegar-se les posteriors i successives fases que plantegi el Pla d'Accessibilitat.

Prova pilot d'eliminació de pilones en la via pública

A partir de les experiències prèvies, triar algun carrer emblemàtic on desenvolupar una prova pilot consistent en l'eliminació de les pilones de les voreres acompanyada de mesures coercitives i/o de sensibilització per tal d'evitar que els cotxes tornin a ocupar l'espai dels vianants. Si la prova pilot és satisfactòria es podria estendre progressivament a altres carrers de la ciutat conforme a un pla de fases.

Diagnosi i planificació dels usos dels edificis municipals

En el grup de propostes "Objectius per al Pla" s'ha comentat la necessitat de disposar d'una bona diagnosi sobre l'estat dels edificis municipals i els usos que s'hi donen. Aquesta proposta també va ser valorada pels tècnics municipals com a relativament senzilla de dur a terme. I per altra banda sabem que el Pla d'Accessibilitat té entre les seves competències planificar la progressiva adaptació de tots els edificis municipals. La diagnosi podria consistir en definir primer la relació completa de tots els edificis i locals que utilitza l'Ajuntament i anotar-ne els serveis que ofereix en cada un d'ells, i posteriorment realitzar visites curtes a tots ells per obtenir una ràpida valoració sobre la seva accessibilitat global a partir de la qual fer una estimació de la despesa necessària per adaptar-los.

Substitució de portes en algunes biblioteques

També en relació als edificis municipals i concretament en el cas de les biblioteques, durant la fase de participació va sorgir la queixa respecte al funcionament de les portes d'accés a algunes biblioteques. Es podria actuar ja en aquelles biblioteques on hi ha queixes dels usuaris respecte a les portes i substituir-les per portes que no resultin difícils de manipular.

Diagnosi de les parades del transport públic

En el mateix sentit que la proposta per a la realització d'una diagnosi sobre els usos dels edificis municipals, també en els "Objectius per al Pla" s'ha vist la conveniència de tenir una diagnosi precisa sobre l'estat de les parades i estacions de la xarxa de transport públic. La proposta a curt termini consisteix en la realització d'un Pla de Parades que permeti recollir totes les dades relatives a les parades i estacions de tal manera que la redacció del futur Pla d'Accessibilitat compti ja amb aquesta informació des de l'inici i pugui així proposar les intervencions necessàries per al transport públic.

Millora del servei de Finestreta única

Els plans d'accessibilitat han de proposar mesures per millorar l'accés dels ciutadans als serveis municipals. La finestreta única és un instrument enormement pràctic ja que permet dur a terme un gran nombre de tràmits a través del mateix servei. Millorar i ampliar el funcionament de la finestreta única i treure partit de la seva virtut de concentrar tràmits significa que qualsevol esforç destinat a fer-lo més accessible tindrà incidència en totes les gestions que s'hi poden realitzar, és a dir, suposarà augmentar l'accessibilitat de tots els departaments que utilitzen aquest servei per atendre les necessitats dels ciutadans.

03.3 ACCIONS PARAL·LELES

Els dos grups anteriors de propostes intenten, primer, traçar les línies mestres del camí que ha de recórrer el futur Pla d'Accessibilitat i, segon, trobar dreceres en aquest camí que permetin anar avançant ja des del moment present mitjançant intervencions concretes dins del dia a dia de l'acció municipal. Aquest tercer grup de mesures vol recollir i descriure totes les idees i opinions que han sorgit durant les fases d'entrevistes i procés participatiu, i que queden fora de l'abast d'un Pla d'Accessibilitat.

Aquest instrument té com a camp de treball tots els àmbits de l'entorn físic o digital gestionats des de la titularitat municipal, és a dir, la via pública, els edificis, el transport, els productes, els serveis i la comunicació en tot allò que depèn de l'Ajuntament. Però hi ha molts aspectes de la vida ciutadana que no depenen únicament de l'Ajuntament i dels que, per tant, difícilment el Pla d'Accessibilitat n'és l'instrument adequat per a resoldre'ls. Això no impedeix, però, que des del mateix govern local es puguin endegar altres accions que permetin buscar complicitats amb els altres actors que tenen també presència activa en el dia a dia de la vida ciutadana.

A continuació es descriuen totes aquelles propostes que tenen difícil cabuda dins de les fases d'execució d'un Pla d'Accessibilitat i que no obstant han estat percebudes com a necessàries durant el procés participatiu previ a la redacció d'aquest document. Aquestes accions poden començar a ser plantejades ja sense haver d'esperar al proper Pla d'Accessibilitat ja que recorren en paral·lel a ell.

Campanya de sensibilització

Aquesta proposta va ser la més ben valorada pels tècnics municipals. Degut al poc esforç que demana i al gran benefici que retorna, tothom la va considerar imprescindible. A més, lliga perfectament amb l'opinió sovint expressada en les jornades participatives de que cal fer arribar la cultura de l'accessibilitat a tota la ciutadania.

Sabem que el Pla d'Accessibilitat proposarà l'ordenació dels elements del mobiliari urbà i la reducció de tots aquells que no siguin estrictament necessaris, i sabem també que les pilones de les voreres només hi són com a remei a l'incivisme d'alguns propietaris de vehicles. Coneixem les limitacions que experimenten moltes persones quan volen accedir a bona part dels establiments comercials que no han estat dissenyats pensant en tothom. El mal ús dels serveis higiènics adaptats en molts locals de restauració, l'ocupació de les terrasses en la via pública, són altres exemples d'inconvenients que podrien ser menys freqüents si tothom fos més conscient i respectuós amb les necessitats dels altres.

Cal fer arribar la cultura de l'accessibilitat i el concepte de disseny universal a totes les persones, transmetre que la discapacitat és diversa i que condiona de moltes maneres la interacció amb l'entorn. En aquest sentit, l'educació és cabdal. La campanya de sensibilització hauria d'incloure la formació a les escoles.

Organització interna Ajuntament

En la línia de l'anterior proposta seria també important preveure la creació de cursos de formació en accessibilitat per als tècnics municipals i els integrants de la brigada municipal.

Durant la fase de participació van sorgir veus disconformes amb la solució de plataforma única en la urbanització d'alguns carrers. Principalment van ser membres del col·lectiu de persones amb discapacitat visual que explicaven que se senten més segurs quan hi ha una delimitació clara entre l'espai per als vianants (vorera) i l'espai per als vehicles (calçada). Creiem que seria interessant que, des dels serveis tècnics, s'estudiessin les diverses solucions tipus i les possibles alternatives als models actuals de disseny de carrers amb plataforma única per tal d'oferir majors garanties de seguretat a les persones amb discapacitat visual. Igualment creiem que cal revisar també els models d'escocell que es col·loquen en els carrers estrets ja que també van haver-hi comentaris crítics respecte a aquest element del mobiliari urbà.

Pel que fa a les licitacions, durant les jornades participatives van aparèixer veus que reclamaven utilitzar aquesta eina per afegir exigència als criteris d'accessibilitat per tal d'evitar que siguin vistos només com un tràmit més a complir. De tota manera, aquesta era una mesura que va ser percebuda com complexa de dur a terme. Potser en les llicències d'explotació (parades dels mercats, serveis de menjar i beguda en fires i festes populars, programació d'espectacles,...) té més recorregut. En relació a aquest tema es va parlar dels incentius entesos com a mesures de discriminació positiva que podrien tenir millor acollida. En aquest sentit es va proposar repensar la política d'incentius per potenciar-ne aquells destinats a millorar l'accessibilitat en tot el que afecta a l'entorn físic o digital de la ciutat.

Relacions Ajuntament-Ciutadania

Existeix a Santa Coloma de Gramenet un organisme on participen responsables municipals i ciutadans: la Comissió de Seguiment. Però durant la fase de participació han aparegut crítiques al funcionament d'aquesta comissió, en el sentit de que sembla que algunes associacions hi tenen un pes desproporcionat i tendeixen a monopolitzar-la. Caldria repensar-la per aconseguir una major i més proporcional participació de totes les persones que hi tinguin interès, obrint la possibilitat de que hi participin també els particulars i no només les entitats.

Un altre servei que posa en contacte l'ajuntament i els ciutadans és el Telèfon del Civisme, el funcionament del qual va ser comentat sempre de manera elogiosa. Aprofitant la bona reputació de què gaudeix seria interessant potenciar-lo permetent que canalitzi també les queixes relatives als problemes d'accessibilitat que poden experimentar les persones amb discapacitat que viuen a Santa Coloma.

Pel que fa a qüestions relatives a l'habitatge privat en algunes trobades es va comentar com de difícil resulta implicar a les comunitats de veïns quan algú proposa reformes per necessitats d'accessibilitat. Creiem que caldria pensar estratègies per a la resolució de conflictes dins de les comunitats de veïns, potenciant i reformulant el paper dels equips de mediació de manera que puguin informar als interessats

de les ajudes disponibles. Igualment caldria estudiar el paper que poden jugar els administradors de finques en aquesta qüestió.

Les festes públiques que s'organitzen des de l'ajuntament han estat un altre tema recurrent. Tot i els esforços fets els darrers anys per tal de fer-les accessibles encara hi ha algunes mancances, sobretot en qüestions relacionades amb la discapacitat cognitiva o intel·lectual. En aquest sentit hem volgut recollir una proposta comentada durant la fase de participació que consisteix en valorar la possibilitat de promoure espectacles i esdeveniments culturals que programin una franja horària amb els estímuls visuals adaptats a altres sensibilitats.

Per últim, en aquest apartat de relacions entre ajuntament i ciutadans fem esment a una altra proposta comentada en diverses ocasions i que planteja la possibilitat d'aprofitar els anuncis que realitza l'ajuntament quan ha de comunicar a un ciutadà una sanció i incloure en ells missatges pedagògics sobre cultura de l'accessibilitat, més encara si el motiu de la sanció té incidència sobre l'accessibilitat de les persones.

Relacions Ajuntament-Altres administracions

Alguns dels problemes detectats a Santa Coloma venen causats per elements presents en la via pública però sobre els que l'ajuntament té limitada capacitat d'intervenció. És per exemple el cas dels pals d'electricitat. En aquest cas i degut a que el problema és present també en altres municipis, seria convenient buscar aliances amb altres ens locals i emplaçar-los a aprofitar els respectius plans d'accessibilitat per tal de quantificar i qualificar el problema que representa per a cada un d'ells la presència d'aquests elements en les voreres i zones de vianants. Recomanem exposar aquest problema en les reunions del Grup Motor AMB-COCEMFE ja que és un bon escenari on traçar estratègies conjuntes i coordinades amb altres municipis per fer front a aquesta mena de situacions.

Un problema similar és el dels edificis públics de titularitat no municipal que necessiten de propostes que millorin la seva accessibilitat. En tractar-se d'equipaments que pertanyen a altres administracions cal estudiar vies de col·laboració amb elles. Si les intervencions no tenen cabuda dins del Pla d'Accessibilitat degut a que no són edificis de titularitat municipal es podria actuar de manera similar però en paral·lel al Pla. En un primer moment caldria contactar amb les administracions implicades per exposar-lis la intenció de l'ajuntament i veure la seva receptivitat. Posteriorment, i restringit només als edificis dels quals s'hagi obtingut resposta positiva, es podria passar a les fases de diagnòstic i propostes. Aquesta experiència podria també ser traslladada al Grup Motor AMB-COCEMFE com a pauta d'actuació per altres municipis amb situacions similars.

Comerç i locals de pública concurrència

També el comerç privat va ser motiu de debat en algunes de les jornades. Nombroses intervencions van fer referència a les dificultats per accedir a determinats locals comercials o de restauració. Una proposta que va ser molt ben rebuda va ser la conveniència de crear una etiqueta de comerç accessible que premii els locals que s'han preocupat de garantir l'accessibilitat. Per tal de donar més força a aquesta iniciativa seria bo vincular-la amb el projecte de moneda local.

Una altra mesura que va gaudir de molta acceptació entre els assistents a les jornades fou la de millorar el protocol de concessió de llicències d'activitat per evitar que s'obrin locals que no compleixin la normativa d'accessibilitat, i utilitzar les inspeccions prèvies per garantir aquest compliment. Cal vigilar (sobretot en bars i restaurants) que els serveis higiènics adaptats ho estiguin realment. Un exemple és el de les barres de suport: no n'hi ha prou amb col·locar-les sinó que cal que tinguin l'alçada correcta i han d'estar col·locades a la distància correcta. En la mateixa línia de l'anterior, és cabdal també vigilar que les mesures d'accessibilitat a l'entrada (rampes, plataformes elevadores, ...) siguin correctes.

També les terrasses dels establiments de restauració van ser motiu de debat. Es va proposar estudiar i millorar la implantació de terrasses i l'ordenança que les regula per tal d'evitar casos en què una terrassa pugui suposar un estretament de la vorera que acabi afectant a l'accessibilitat de la via pública.

Finalment, volem incloure aquí una referència a l'aparcament de vehicles en els grans centres comercials ja que aparentment és un espai privat que queda al marge de l'aparcament públic. El motiu de debat va ser que en aquests grans centres passa sovint que no es respecten les places d'aparcament reservades. I els usuaris que es veuen afectats no tenen clar com procedir per evitar aquests abusos. Caldria revisar com cal actuar en aquests casos i de quina manera els responsables del centre garanteixen els drets de totes les persones, així com informar als col·lectius de persones amb mobilitat reduïda del que cal fer quan es troben amb aquesta situació.

ANNEX

DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA FASE D'ENTREVISTES

ACTA RESUM DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA DEL 16 D'OCTUBRE DE 2018

ACTA RESUM DE LA REUNIÓ DEL 9 DE NOVEMBRE DE 2018

ACTA RESUM DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA DEL 27 DE NOVEMBRE DE 2018

ACTA RESUM DE LA REUNIÓ DEL 10 DE DESEMBRE DE 2018